

Назив предмета: Балкан, Панонија и српске земље од X века до 1541. године
Статус предмета:
Број ЕСПБ:
Услов:
Циљ предмета Упознавање докторанада са економским, друштвеним и културним везама на просторима Балкана и Паноније у периоду од Косовског боја до Мохачке битке. Задатак је да се кандидати упознају са комплексним друштвеним, културним и економским односима на овим просторима у периоду када се етничко тежиште српског народа почело са подручја Косова и северне Македоније премештати ка данашњој северној Србији и Војводини. Тежња је такође да се та примењена знања употребе за даља истраживања везана за историју српског народа, која би докторанди спроводили у архивским установама Србије и околних земаља.
Исход предмета Кандидати се методолошки морају оспособити за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад. Научни исход би омогућио кандидату анализу друштвених и економских предуслова за разумевање процеса који су довели до сложене друштвене, економске и културне интеракције простора Балкана и Паноније у овом периоду, тако да би кандидат овим курсом стекао суштинска знања за самосталан научно истраживачки рад.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Балкан, Угарска и Србија у доба Немањића; Односи Балкан, Угарска и Србија у периоду Деспотовине; Срби и Угарска после пада Деспотовине; Културне везе Српских земаља Балкана и Паноније. <i>Практична настава :</i> Обрада и анализа историјских извора, наративног и дипломатичког порекла.
Препоручена литература: 1. Динић, М. (1931). <i>О Николи Алтомановићу</i>, Београд: Српска краљевска академија. 2. Михаљчић, Р. (1989). <i>Лазар Хребељановић. Историја, култ, предање</i>, Београд: БИГЗ. 3. Михаљчић, Р. (1989). <i>Јунаци косовске легенде</i>, Београд: БИГЗ. 4. Mihaљčić, R. (1989). <i>The Battle of Kosovo in History and in Popular Tradition</i>, Belgrade: BIGZ. 5. Божић, И. Ђурић, В. (ур.) (1975). <i>О кнезу Лазару</i>, Београд, Крушевац: Филозофски факултет Одељење за историју и уметност; Народни музеј Крушевац. 6. Острогорски, Г. (1965). <i>Серска област после Душанове смрти</i>, Београд: Научно дело. 7. Острогорски, Г. (1969). <i>Сабрана дела</i>, IV, Београд: Просвета 1969. 8. Rački, F. (1868) <i>Pokret na slavenskom jugu koncem XIV i početkom XV stoljeća</i>, Zagreb: Štamparna Dragutina Albrechta. 9. Руварац, И. <i>О кнезу Лазару</i>, Нови Сад: Српска штампарија С. Милетића. 10. Руварац, И. (1992) <i>Бој на Косову. Старија и новија сазнања</i>, Београд: Књижевне новине. 11. Павле, епископ рашко-призренски. Дурковић-Јакшић, Љ. (1989). <i>Свети кнез Лазар, Споменица о шестој стогодишњици косовског броја 1389-1989</i>. Београд: Свети архијерејски синод Српске православне цркве. 12. Ћирковић, С. „Србија уочи битке на Косову“, <i>Косовско-метохијски зборник</i>, 1, 1990, 3-20. 13. Атанасовски, В. (1979). <i>Пад Херцеговине</i>, Београд: Народна књига, Историјски институт. 14. Babinger, F. (1953). <i>Mehmed der Eroberer und seine Zeit</i>, München: F. Bruckmann. 15. Babinger, F. (1970). <i>Maometto il Conquistatore e il suo tempo</i>, Torino. 16. Бабингер, Ф. <i>Мехмед Освајач и његово доба</i>, Нови Сад: Нови Сад. 17. Новаковић, С. (1960). <i>Срби и Турци XIV и XV века</i>, Београд: Српска књижевна задруга. 18. Пурковић, М. (1978). <i>Кнез и деспот Стефан Лазаревић</i>, Београд: Свети архијерејски синод Српске православне цркве. 19. Радонић, Ј. (1905). <i>Западна Европа и балкански народи према Турцима у првој половини XV века</i>, Нови Сад: Матица српска. 20. Ћирковић, С. <i>Херцег Стефан Вукчић-Косача и његово доба</i>, Београд: Научно дело. 21. Ћирковић, С. <i>Срби међу европским народима</i>, Београд: Equilibrium. 22. Ћирковић, С. <i>Срби у средњем веку</i>, Београд: Службени гласник.

Назив предмета: Манастирска властелинства средњовековне Србије
Статус предмета: ИЗБОРНИ
Број ЕСПБ: 10
Услов: нема
Циљ предмета: Упознавање докторанада са манастирским властелинствима средњовековне Србије. Проматрају се манастирска властелинства као привредне целине и категорије зависног становништва. Кроз сачуване повеље и друге изворе изучава се историјска географија и идентификују се предмети даривања. Прати се судбина властелинства кроз цео средњи век, промене власништва, судске парнице до којих је долазило. Анализира се политичка судбина и прилике, од времена стварања властелинства до краја средњег века. Изучавала би се црквена историја, те српска средњовековна култура-архитектура, градитељство и сликарство. Тежња је да се примјењена знања употребе у даљим истраживањима
Исход предмета: Научни исход би омогућио кандидатима да кроз праћење манастирских властелинства средњовековне Србије разумеју друштвено-економску, црквену, политичку и културну историју Срба у средњем веку. Оспособљавају се да врше поређења са властелинствима на ширем простору Балкана и начином њиховог функционисања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Хиландарско, жичко, бањско, дечанско, светоарханђеловско, раваничко и друга манастирска властелинства; Живот на селу; Зависно становништво; Иmunитетска права манастира; Ктитори; Политичка и културна историја. <i>Практична настава :</i> Обрада и анализа историјских манастирских повеља.
Препоручена литература 1. Грујић, Р. „Властелинство светог Ђорђа код Скопља од XI-XV века“, <i>Гласник СНД I</i>, 1 1925, 45–75. 2. Грујић, Р. „Епархијска властелинства у средњовековној Србији“, <i>Богословље VII</i>, 2, 1932, 93–142. 3. Грујић, Р. „Иmunитети и привилегија епархијских властелинстава“, <i>Богословље VII</i>, 3, 1932, 181–200. 4. Ивановић, Р. „Дечанско властелинство, историјско-географска обрада“, <i>ИЧ IV</i>, 1952–1953, 1954, 173–226. 5. Ивановић, Р. „Катунска насеља на манастирским властелинствима“, <i>ИЧ V</i>, 1954–1955, 1955, 399–411. 6. Ивановић, Р. „Властелинство манастира св. Арханђела код Призрена, историјско-географска истраживања“, <i>ИЧ VII</i>, 1957, 345–359. 7. Ивановић, Р. „Властелинство манастира св. Арханђела код Призрена II, историјско-географска истраживања“, <i>ИЧ VIII</i>, 1958, 1959, 209–253. 8. Ивановић, Р. „Земљишни поседи Грачаничког властелинства“, <i>ИЧ XI</i>, 1961, 253–264. 9. Ивановић, Р. „Средњовековни баштински поседи хумског епархијског властелинства“, <i>ИЧ IX–X</i> 1959, 1960, 79–95. 10. Новаковић, С. (1065²). <i>Село</i>, Београд: Српска књижевна задруга. 11. Ивановић, Р. „Раваничко властелинство“, <i>ИЧ XVI-XVII</i>, 1966/67, 1970, 235–254. 12. Благојевић, М. (1973). <i>Земљорадња у средњовековној Србији</i>, Београд: Историјски институт. 13. <i>Историја Црне Горе II</i>. (1970) Титоград: Научно дело. 14. <i>Историја српског народа I-II</i>, (1981-1982) Београд: Српска књижевна задруга. 15. Благојевић, М. „Преглед историјске географије средњовековне Србије“, <i>Зборник за ИМС 20</i>, 1983, 45–126. 16. Јанковић, М. (1986) <i>Епископије и митрополије српске цркве у средњем веку</i>, Београд: Историјски институт, Народна књига. 17. Зарковић, Б. (2002) <i>Хотачка метохија: први хиландарски посед у Србији</i>, Приштина: Филозофским факултет. 18. Божанић, С. (2006). <i>Ибарско језгро Светостефанског властелинства</i>. Нови Сад - Сремска Митровица: Филозофски факултет у Новом Саду - ИА "Срем". 19. Божанић, С. (2013) <i>Чување простора: међе, границе и разграничења у српској држави од 13. до 15. века</i>, Нови Сад: Филозофски факултет.

Назив предмета: Политичке, духовне и привредне структуре средњег века
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање кандидата са знањима о организацији и структури функционисања средњовековних држава и друштава. Средњовековне структуре дефинисане су кроз област државне организације и политике, црквених институција, кроз привредни живот, понаособ трговину, духовну и материјалну културу и стваралаштво, положај жена и историју свакодневног живота. Сходно одабиру докторске теме кандидата, тежиште курса се ставља на поједине друштвене структуре и области друштвеног развоја и живота у функцији овладавања проблематике из задате докторске теме.
Исход предмета Развијање код докторског кандидата способности да током истраживачког рада дефинише структуру и функције конкретних средњовековних институција, појава и историјских процеса у корелацији са историографским изворима средњег века. Да ову схему примене на сопствена поља медијевистичког истраживања.
Садржај предмета Предавања, вежбе, студијски истраживачки рад под надзором ментора.
Препоручена литература 1. Ле Гоф, Ж. (1974) <i>Средњовековна цивилизација Западне Европе</i>, Београд: Југославија. 2. Bloch, M. (1958) <i>Feudalno društvo</i>, Zagreb: Naprijed. 3. Lanović, M. <i>Zapadno-evropski feudalizam i ugarsko-hrvatski donacionalni sustav</i>, Zagreb: Narodna prosvjeta. 4. <i>Сабрана дела Георгија Острогорског</i> (1970), Београд: Просвета. 5. Engel, P. (1996) <i>Magyarország világi archontológiája</i>, I-II, Budapest. 6. <i>Lexikon des Mittelalters</i>, CD-rom [And CompLex 4] 7. Du Cange, D. (1954) <i>Glossarium mediae et infimae latinitatis</i>, I – IV, Band, Graz: L. Favre. 8. Luzzatto, G. (1960) <i>Ekonomika povijest Italije</i>, Zagreb: Naprijed. 9. Спремић, М. (1971) <i>Дубровник и Арагонци 1442-1495</i>, Београд: Завод за издавање уџбеника. 10. Рокаи, П. (1995) <i>Дубровник и Анконитанска марка у средњем веку</i>, Нови Сад: Филозофски факултет. 11. Hardi, Đ. (2012) <i>Drugeti, povest o usponu i padu pratilaca anžujskih kraljeva</i>, Novi Sad: Filozofski fakultet.

Назив предмета: Историја династије Хабзбург
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: уписане докторске академске студије историје
Циљ предмета Да преко објављених извора и литературе, како стручне тако и оне која пружа митогену слику о генеалогии и значају владарске куће Хабзбург, студент стекне подробнија знања о династији која је више столећа играла једну од кључних улога у историји Европе.
Исход предмета Јасан увид и критичко промишљање важног и сложеног сегмента прошлости Европе какав је улога династија и истакнутих појединаца. Стварање поузданије основе за самосталано истраживање, као и за интерпретацију појединачних догађаја и процеса из опште и националне историје.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Упознавање са најважнијим изворима и литературом; Феномен Хабсбуршке династије у историји Европе; Први помени династије и њена улога у средњем веку; успон Хабсбурга ка Европској и светској моћи и стварање мултинационалне империје у другој половини 15. и првој половини 16. века. Измишљене и стварне генеалогии. Шпанска и аустријска грана династије у другој половини 16. до краја 17. века. Експанзија, учвршћивање власти и утицај династије у преображају Југоисточне Европе. Династија и мултинационална држава у епоси социјалних и националних револуција (1790-1867). Двојна Монархија и њени проблеми. Распад монархије 1918. године. Хабсбурзи у традицији «земаља наследница». <i>Практична настава</i> Савладавање основа палеографије и дипломатике, читање историјских извора.
Литература 1. Pohl, W. i dr. (1996). <i>Die Habsburger: eine europäische Familiengeschichte</i>, Graz: Styria Reprint. 2. Gies McGuigan, D. (1996). <i>Familie Habsburg : 1273 bis 1918</i>, Frankfurt/M, Berlin: Ullstein Taschenbuch. 3. Rapp, A. (1936). <i>Die Habsburger, die Tragödie eines halben Jahrtausends deutscher Geschichte</i>, Stuttgart: Franckh'sche. 4. Wheatcroft, A. (1996). <i>The Habsburgs. Embodyng Empire</i>, London: Penguin Books. 5. Hamann, B. (1988). <i>Die Habsburger, ein biographisches Lexikon</i>, Wien: Amalthea Signum. 6. Samardžić, N. (2001). <i>Karlo V</i>, Beograd: Službeni list SRJ. 7. Tapie, V. (1989). <i>Maria Theresia: die Kaiserin und ihr Reich</i> [2. Aufl.], Graz: Styria. 8. Блед, Ж. (1989). <i>Франц Јозеф</i>, Београд: Clio.

Назив предмета: Друштвена историја Османског царства
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: уписане докторске академске студије историје
Циљ предмета Упознавање студената с најважнијим историјским појавама, догађајима и процесима друштвене историје Османског царства. Развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању резултата научних истраживања. Упознавање са релевантном литературом, историјским изворима, особеностима архивског и палеографско-дипломатичког приступа изучавању османске историје.
Исход предмета Способност да се најважније историјске појаве, догађаји и процеси самостално описују и тумаче на основу резултата савремених научних истраживања и критичке анализе историјских извора и литературе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Османска држава и друштво, османско државно уређење, организација илмија и калемџија, значај газе и однос центра-периферије у османском друштву. Принцип верскетолеранције и милет систем, организација еснафа, структура османског друштва, аскер и раја. Правни и политички положај немуслимана, тимарски систем, економско уређење, порески систем. Право код Османлија, шеријат и канун, образовање и религија. Османска књижевност, политичка литература, уметност и архитектура. Османско друштво у периоду друштвене трансформације, институција ајанлика, појава чифтличења, друштво у периоду танзимата и реформи. <i>Практична настава</i> Савладавање основа османске палеографије и дипломатике, читање историјских извора.
Литература 1. Inalcik H i dr. (1997) <i>An Economic and Social History of Ottoman Empire</i>, Vol. I-II, Cambridge: Cambridge University Press. 2. Inalcik H. i dr. (2006-2013) <i>The Cambridge History of Turkey</i>, Vol. I-IV, Cambridge: Cambridge University Press. 3. Ihsanoğlu E. (2004/2008) <i>Historija Osmanske države i civilizacije</i>, I,II, Sarajevo: Orijentalni institut. 4. Faroghi, S. (2009) <i>Sultanovi podanici. Kultura i svakodnevnica u Osmanskom carstvu</i>, Zagreb: Golden marketing. 5. Faroghi, S. (2011) <i>Artisans of Empire: Crafts and Craftspeople under the Ottomans</i>, London: I.B. Tauris. 6. Faroghi, S. (2002) <i>Stories of Ottoman Men and Women. Establishing Status, Establishing Control</i>, Istanbul: Eren. 7. Berkes N. (1998) <i>Ahmad Feroz, The Development of Secularism in Turkey</i>, London: Hrust & Company. 8. Barkey, K. (1996) <i>Bandits and Bureaucrafts: The Ottoman Route to State Centralization</i>, London: Cornell University Press. 9. Masters, B. (2001) <i>Christians and Jews in the Ottoman Arab World: The Roots of Sectarianism</i>, Cambridge: Cambridge University Press. 10. Peirce, L. (1993) <i>The Imperial Harem: Women and Sovereignty in the Ottoman Empire</i>, Oxford: Oxford Univesity Press.

Назив предмета: Друштвена историја Руске империје
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: уписане докторске академске студије историје
Циљ предмета Упознавање студената с најважнијим историјским појавама, догађајима и процесима друштвене историје Руске империје. Развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању резултата научних истраживања.
Исход предмета Способност да се најважније историјске појаве, догађаји и процеси самостално описују и тумаче на основу резултата савремених научних истраживања и критичке анализе историјских извора и литературе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Реформе Петра Великога и руско друштво XVIII века. Руска имерија у освит 19 века и програм реформи либералног круга око цара Александра I; руско друштво и Европа- славенофили и западњаци; Истински реформатор Александар II; повратак конзервативизму у време Александра III; сукоби у руском друштву, основе руског јакобинизма и бланкизма; криза руског друштва на прелому из XIX у XX век и пут у катастрофу; крај Руске империје и тријумф револуције. <i>Практична настава</i> Савладавање основа палеографије и дипломатике, читање историјских извора.
Литература 1. Живанов, С. (2002) <i>Русија на прелому векова</i>, Београд: Службени лист СРЈ. 2. Живанов, С. (2008) <i>Пад Руског царства I-II</i>, Нови Сад: Матица српска. 3. Билингтон, Џ. (1988) <i>Икона и Секира, историја руске културе, једно тумачење</i>, Београд: Рад. 4. Леонтович, В. (1980) <i>История либерализма в России 1762-1914</i>, Париж: YMCA-PRESS. 5. Чулков, И. (1991) <i>Императоры. Психологические портреты</i>, Москва: Амфора. 6. Пайпс, Р. (1993) <i>Россия при старом режиме</i>, Москва: Независимая газета. 7. Пантин, И. и др. (1986) <i>Революционная традиция в России 1783-1883</i>, Москва: Мысль.

Студијски програм : ДОКТОРСКЕ СТУДИЈЕ ИСТОРИЈЕ
Назив предмета: Културна историја Хабзбуршке монархије
Статус предмета: ИЗБОРНИ
Број ЕСПБ: 10
Услов: уписане докторске студије
Циљ предмета: циљ предмета је да се код студената на основу проверених научних сазнања, развије критички смисао за разумевање и тумачење темељних историјских процеса, структура и обележја историје Хабзбуршке монархије, као изразито специфичног оквира развитку културе – како на нивоу Царевине у целини, тако и унутар појединих националних заједница. Подстицање на компаративни приступ у проучавању културне историје народа Хабзбуршке монархије и оспособљавање за сагледавање веза између појава у сфери културе и ширих политичких збивања. Оспособљавање студената, да на основу научних метода и сазнања стечених у вези са сложеним и слојевитим догађајима из прошлости, заузму рационалан, критичан и објективан став у односу на збивања у савременом свету.
Исход предмета: продубљивање стеченог знања и стицање нових сазнања из области културне историје Хабзбуршке монархије. Стицање способности препознавања веза између политичких и друштвених појава, догађаја и процеса са променама у идејним кретањима и културној сфери. Упознавање са најмаркантнијим појавама и личностима културне историје Средње Европе. Стицање знања које ће дипломираним студентима олакшати запошљавање у школству, научним и културним установама, у делатности електронских и штампаних медија као и у доношењу одговорних одлука у друштвеним и политичким организацијама и установама.
Садржај предмета Ренесанса у хабзбуршким земљама, култура доба царева Максимилијана II и Рудолфа II. Утицај реформације и противреформације на уметничко изражавање, књижевност, науку, архитектуру. ‘Победоносна црква’ и развој културе; Барок у Хабзбуршкој монархији; развој школства, <i>Allgemeine Schulordnung</i> и <i>Ratio Educationis</i>. Развој научних области; здравство и хигијенски услови, свакодневни живот. Појава просветитељства и њене последице у култури. Романтика, појава либералне и националне идеологије у Хабзбуршкој монархији. Национална књижевност и историографија, књижевни језици; националне установе културе; развој журналистике, позоришта, касина. Култура доба дуализма, <i>Belle Epoque</i>. <i>Вежбе:</i> анализа релевантних историјских извора и уметничких дела. Семинарски и домаћи радови у вези са културном историјом Средње Европе.
Препоручена литература 1. Пери, М. (2000) <i>Интелектуална историја Европе</i>, Београд: Clío. 2. Evans, R. J. W. (1972) <i>Rudolf II and his world. A study in Intellectual History 1576-1612</i>, Oxford: Oxford University Press. 3. Hugh, T.-R. (1976) <i>Princes and Artists: Patronage and Ideology at Four Habsburg Courts, 1517–1633</i>, London: Thames and Hudson. 4. Kann, R. A. (1973) <i>A Study in Austrian Intellectual History: From Late Baroque To Romanticism</i>, New York: Octagon Books. 5. Johnston, W.M. (1972) <i>The Austrian Mind. An Intellectual and social History 1848-1938</i>, Berkeley: University of California Press. 6. Nyíri, K. (1980) <i>A Monarchia szellemi életéről. Filozófiatörténeti tanulmányok</i>, Budapest: Gondolat. 7. Szabó, M. (1978) <i>Politikai gondolkodás és kultúra Magyarországon a dualizmus utolsó negyedszázadában</i>, Budapest: Akadémiai. 8. Benesch, O. (1972) <i>German and Austrian Art of Fifteenth and Sixteenth Centuries</i>, London: Phaidon. 9. Ingrao, Ch. (1994) <i>State and Society in Early Modern Austria</i>, West Lafayette: Purdue University Press. 10. Mark, F. (1985) <i>The Viennese Enlightenment</i>, New York: Palgrave Macmillan. 11. Györe, Z. (2008) <i>Mađarski i srpski nacionalni preporod</i>, Novi Sad: VANU.

Назив предмета: Историја краљевине Мађарске (1790-1849)
Статус предмета: ИЗБОРНИ
Број ЕСПБ: 10
Услов: уписане докторске студије историје
Циљ предмета: циљ предмета је да се код студената, на основу проверених научних достигнућа, развије критички смисао за разумевање и тумачење темељних историјских процеса, структура и обележја историје Краљевине Мађарске у периоду 1790-1849. Циљ наставе је да подстакне студенте на компаративину и објективну анализу историје Краљевине Мађарске и да их оспособи за сагледавање сложених и слојевитих веза између појава у сфери економије, политике и културе. Циљ наставе је такође, да се студенти оспособе, да на основу научних метода и сазнања стечених у вези са сложеним и слојевитим догађајима из прошлости, формулишу рационалан, критичан и објективан став у односу на збивања у савременом свету.
Исход предмета: продубљивање стеченог знања и стицање нових сазнања из области историје Краљевине Мађарске 1790-1849. године. Упознавање са најмаркантнијим појавама и личностима историје Краљевине Мађарске 1790-1849. Сстицање способности препознавања узрочних веза између политичких, економских и друштвених појава историје Мађарске, као и повезаности њене историје са историјским збивањима у ширем средњеевропском и западноевропском простору, односно са регионом Балкана. Сстицање знања и вештина које ће дипломираним докторандима олакшати запошљавање у научним и културним установама, као и у доношењу одговорних одлука у друштвеним и политичким организацијама и установама.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> курс се бави најмаркантнијим догађајима и личностима из историје Краљевине Мађарске: сталешки покрет 1790-1794; период апсолутизма 1795-1825; ширење либералних и националних идеја; корените промене у привредним и социјалним односима; развој у сфери културе код Мађара и немађарских народа; односи Мађара са бечким двором; односи Мађара са народностима; појава и деловање мађарске либералне опозиције (1830-1848); револуционарна збивања 1848-1849. године; постреволуционарне године. <i>Практична настава:</i> анализа релевантних историјских извора и културне баштине. Семинарски и домаћи радови у вези са историјом Краљевине Мађарске 1790-1849.
Литература: одабрана поглавља из доле наведених књига. 1. Рокаи, П. Ђере, З. Пал, Т. Касаш, А. (2002). <i>Историја Мађара</i>. Београд: Clio. 2. Ђере, З. (2009) <i>Mađarski i srpski nacionalni preporod</i>, Novi Sad: VANU. 3. Крестић, В. Ђ. (2013) <i>Срби у Угарској 1790-1918</i>, Нови Сад: Матица српска. 4. Бабић, С. (1996) <i>Мађарска цивилизација</i>, Београд: Центар за геопоетику. 5. Palić, M. (1995) <i>Srbi u Mađarskoj do 1918</i>, Novi Sad: Futura publikacije. 6. Cartledge, B. (2011) <i>A Will to Survive. A History of Hungary</i>, New York: Columbia University Press. 7. Molnár, M. (2001) <i>A Concise History of Hungary</i>, Cambridge: Cambridge University Press. 8. Varga, J. (1994) <i>A Hungarian Quo Vadis: Political Trends and Theories in the Early 1840s</i>, Budapest: Akadémiai. 9. Bona, G. (1999) <i>The Hungarian Revolution and War of Independence, 1848-1849</i>, New York: Columbia University Press. 10. Mérei, Gy., (ed.) (1983) <i>Magyarország története 1790-1848, Magyarország története tíz kötetben, V/1-2</i>, Budapest: Akadémiai Kiadó. 11. Szentpéteri, J. (wd.) (2000) <i>Magyar Kódex 4. Reformkor és kiegyezés művelődéstörténete</i>, Budapest: Kossuth. 12. Arató, E. (1983) <i>A magyarországi nemzetiségek nemzeti ideológiája</i>, Budapest: Akadémiai Kiadó.

Назив предмета: Модернизацијски процеси у југоисточној Европи у XIX веку
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Стицање општих и стручних знања утемељених на провереним достигнућима савремене историјске науке о структурама и процесима историје модерног доба, са посебним фокусом на простор југоисточне Европе у „дугом 19. веку“, односно раздобљу од почетака Индустијске револуције у Западној Европи и Француске револуције до Првог светског рата. Упознавање студената са основним концептима теорије модернизације и различитим приступима, као и указивање на неопходност њихове критичке примене приликом проучавања историје модерног доба. Подстицање ширег разумевања процеса модернизације указујући на његову економску, социјалну, политичку и културну димензију, као и на њихову међусобну повезаност. Развијање критичког мишљења, односно интердисциплинарног и мултиперспективног приступа у разумевању темељних историјских процеса, схватања, структура и обележја историје модерног доба
Исход предмета Усвајање општих знања и развијање способности да се најважнији догађаји, појаве и процеси из историје југоисточне Европе у 19. веку могу идентификовати, систематизовати, интерактивно тумачити у односу на основне процесе европске и светске историје.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Излагања о историјским предусловима, просторном и хронолошком контексту, субјектима, чиниоцима, главним одликама, значају, као и о интердисциплинарним методама релеватним за проучавање историје Европе у 19. веку, са посебним нагласком на простор југоисточне Европе; осврт на основна методолошка питања и анализа различитих идеја о односу „центра“ и „периферије“ од доба Просветитељства до 20. века; указивање на разноврсност и вишеслојност дискурса о „заосталости“, „периферији“, „модерности“ итд; излагања о технолошкој и индустријској модернизацији, урбанизацији, индустријализацији, процесу изградње нација и етничкој хомогенизацији итд. <i>Практична настава</i> Читање литературе и разговор о прочитаноме циљем уочавања историјских процеса и разумевања њихове трансформације у конкретном историјском контексту.
Препоручена литература (одабрана поглавља из наведене литературе) 1. Martineli, A. (2010) <i>Modernizam: proces modernizacije</i>, Podgorica: CID. 2. Smith, A. D. (2003) <i>Nacionalizam i modernizam: kritički pregled suvremenih teorija nacija i nacionalizma</i>, Zagreb: Fakultet političkih znanosti. 3. Berk, P. (2002) <i>Istorija i društvena teorija</i>, Beograd: Equilibrium. 4. Volerstin, I. (2012) <i>Moderni svetski sistem</i>, 1-2, Podgorica: CID. 5. Паларе, М. (2010) <i>Балканске привреде око 1800. до 1914. године: еволуција без развоја</i>, Београд: Службени гласник. 6. Lampe, J. R. Jackson, M. R. (1982) <i>Balkan Economic History 1550-1950: From Imperial Borderlands to Developing Nations</i>, Bloomington: Indiana University Press. 7. Чалић, М-Ж. (2004) <i>Социјална историја Србије 1815–1941: успорени напредак у индустријализацији</i>, Београд: Clio. 8. Berend, I. T. Ránki, G. (1996) <i>Evropska periferija i industrijalizacija 1780–1914</i>, Zagreb: Naprijed. 9. Denes, I. Z. (ed.) (2006) <i>Liberty and the Search for Identity. Liberal Nationalists and the Legacy of Empires</i>, Budapest: CEU Press. 10. Chirot, D. (1976) <i>Social Change in a Peripheral Society: The Creation of a Balkan Colony</i>,

New York, San Francisco, London: Academic Press.

11. Chirot, D. (ed.) (1989) *The Origins of Backwardness in Eastern Europe: Economics and Politics from the Middle Ages Until the Early Twentieth Century*, Berkeley: University of California Press.
12. Haselsteiner, H. (1997) *Ogledi o modernizaciji u Srednjoj Europi*, Zagreb: Naprijed.

Назив предмета: Историја српског народа у Хабзбуршкој монархији од XVI до XVIII века
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Упознавање докторанада са миграционим процесима код српског народа, историјом Срба у Провинцијалу, слободним краљевским градовима. Тако примењена знања докторанди би употребили за даља истраживања везана за историју српског народа, која би спроводили у архивским установама Србије и околних земаља.
Исход предмета Оспособљавање студента за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад.
Садржај предмета <i>Теоријска настава.</i> Обухвата предавања о најзначајнијим моментима из српске прошлости у Хабзбуршкој монархији од Мохачке битке (1526) до Кочине крајине (1788). У оквиру ње ће се обрадити миграције српског народа, настанак и положај Војне границе, специфичности живота у Хрватској и Славонији у рано модерно доба, затим аустро-турски ратови. Посебна пажња би била посвећена развоју Срба у Провинцијалу и слободном краљевским градовима, као и правним актима којима је дефинисан српски правно-политички положај у доба просвећеног апсолутизма. <i>Практична настава</i> Читање, транскрибовање и проучавање историјских извора од значаја за историју Срба у Хабзбуршкој монархији.
Препоручена литература 1. Микавица, Д. Лемајић, Н. Васин, Г. Нинковић, Н. (2016) <i>Историја Срба у Хабзбуршкој монархији 1526-1918</i>. књ. 1. Нови Сад: Прометеј-РТВ-Филозофски факултет. 2. Гавриловић, В. (2005) <i>Темишварски сабор и Илirsка дворска канцеларија 1790-1792</i>. Нови Сад: Платонеум. 3. Ивић, А. (1996) <i>Историја Срба у Војводини</i>. Нови Сад: Матица српска. 4. Грбић, М. (1990) <i>Карловачко владичанство</i>. књ. 1-3. Топуско: Сава Мркаљ. 5. Савковић, Ј. (1964) <i>Преглед постанак, развитка и развојачења Војне границе</i>. Нови Сад: Матица српска. 6. Дабић, В. (1984) <i>Банска крајина</i>. Београд: Историјски институт. 7. Милекер, Ф. (2004) <i>Историја банатске војничке границе</i>. Панчево: Историјски архив. 8. Форишковић, А. (2011) <i>Текелије</i>. Нови Сад: Матица српска. 9. <i>Историја српског народа</i>. (1994) књ. III-V. Београд: СКЗ. 10. Поповић, Д. (1990) <i>Историја Срба у Војводини</i>. књ. 1-3. Нови Сад: Матица српска. 11. Гавриловић, С. (2010) <i>О Србима Хабзбуршке монархије</i>. Београд: СКЗ. 12. Швикер, Ј. (1995) <i>Историја унијаћења Срба у Војној крајини</i>. Нови Сад: Архив Војводине. 13. Швикер, Ј. (1998) <i>Политичка историја Срба у Угарској</i>. Нови Сад: Матица српска. 14. Михалцић, С. (1937) <i>Барања од најстаријих времена до данас</i>. Нови Сад: Штампарија Дунавске бановине. 15. Грујић, Р. (1992) <i>Апологија српског народа у Хрватској и Славонији</i>. Крагујевац: Catena mundi 16. Скерлић, Ј. (1966) <i>Српска књижевност у XVIII веку</i>. Београд: СКЗ. 17. Нинковић, Н. (2017) <i>Митрополит Павле Ненадовић</i>. Нови Сад: Филозофски факултет.

Назив предмета: Борба српског народа за политичка и национална права у Хабзбуршкој монархији (1788-1918)
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Упознавање докторанада са друштвеном и политичком историјом српског народа на тлу Хабзбуршке монархије са циљем упознавања националних тежњи српског народа, његовим првим плановима о аутономној територији, историјату политичких партија и њиховој улози.
Исход предмета Оспособљавање студента за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Настава се базира на објашњењима правно-политичког положаја српског народа у Хабзбуршкој монархији и тежњама српског народа за стварањем аутономне области. Такође би се указивало на развој политичких партија, њихове програме и идеје. Треба напоменути да је већи део историје српског народа у Монархији од краја XVIII до почетка XX века везан за делатност српских културних и просветних установа и рад Народно-црквених сабора, као једне специфичне установе код Срба, на којој се преламају различите како националне, тако и политичке опције. Ово са друге стране докторанду као будућем научном и истраживачком раднику отвара многе досад мало истражене или недовољно истражене историографске теме. <i>Практична настава</i> Читање, транскрибовање и проучавање историјских извора од значаја за историју Срба у Хабзбуршкој монархији од 1788. до 1918.
Препоручена литература 1. Микавица, Д. Лемајић, Н. Васин, Г. Нинковић, Н. (2016) <i>Историја Срба у Хабзбуршкој монархији 1526-1918</i>. књ. 1. Нови Сад: Прометеј-РТВ-Филозофски факултет 2. Гавриловић, В. (2005) <i>Темишварски сабор и Илирска дворска канцеларија 1790-1792</i>. Нови Сад: Платонеум. 3. Чубриловић, В. (1982) <i>Историја политичке мисли у Србији XIX века</i>. Београд: Народна књига. 4. Бакотић, Ј. (1938) <i>Срби у Далмацији</i>. Београд: Геца Кон. 5. Божић, С. (2001) <i>Политичка мисао Срба у Далмацији</i>, Београд: Институт за новију историју Србије. 6. Васин, Г. (2015) <i>Сабори раскола: српски црквено-народни сабори у Хабзбуршкој монархији 1861-1914</i>. Београд: Службени гласник 7. Кириловић, Д. (2006) <i>Помађаривање у бившој Угарској</i>. Нови Сад: Добрица књига. 8. Крестић, В. Љушић, Р. (1983) <i>Србија и ослободилачки покрети на Балкану 1856-1878</i>. Београд: САНУ. 9. Гавриловић, С. (2000) <i>Срби у Хабзбуршкој монархији 1792-1849</i>. Сремски Карловци: Карловачка уметничка радионица. 10. Ђорђевић, Ј. (1861) <i>Радња Благовештенског сабора народа србског у Сремским Карловцима 1861</i>. Нови Сад: Брзотиском епископске књигопечатње. 11. Крестић, В. Љушић, Р. (1991) <i>Програми и статутуи српских политичких странака до 1918</i>. Београд: Књижевне новине. 12. Микавица, Д. (2005) <i>Српска Војводина у Хабзбуршкој монархији 1690-1920</i>. Нови Сад: Stylos. 13. Краљачић, Т. (2017) <i>Калајев режим у Босни</i>. Београд: Catena mundi. 14. Микавица, Д. (2007) <i>Михаило Полит Десанчић</i>. Нови Сад: Stylos . 15. Ракић, Ј. (1985) <i>Радикална странка у Војводини</i>. књ. I-II, Нови Сад: Филозофски факултет. 16. Микавица, Д. (2011) <i>Српско питање на Угарском сабору 1690-1918</i>. Нови Сад: Филозофски факултет.

Назив предмета: Историја српске државности (1788-1918)
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Упознавање докторанада са плановима и тежњама за стварање српске државе. Пажња би се посветила законодавној власти у периоду Првог и другог српског устанка, првом Уставу из 1835, Турском уставу из 1838. године. У политичком и правном смислу, обрађивала би се питања националног и социјалног карактера у новоформираној Кнежевини и Краљевини Србији. Тежња је такође да се та примењена знања употребе за даља истраживања везана за историју српског народа, која би докторанди спроводили у архивским установама Србије и околних земаља.
Исход предмета Кандидати се морају оспособити за самостално научноистраживачко деловање и архивски рад. Овакав један курс омогућава докторанду, као будућем научном и истраживачком раднику, да се применом стечених знања упусти у компаративна историјско-правна питања, чиме би се отворила многа досад мало истражена или уопште неистражена поља историографске науке.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Настава би се базирала на објашњавању правно-политичког положаја српског народа у Монархији и Отоманској империји, тежњама српског народа за стварање аутономне области у Монархији и независне државе у Отоманској империји. Посебна пажња била би усмерена на нацрте српског устава и законодавне власти у време Првог српског устанка и његовом остварењу кроз Хатишерифе од периода Другог српског устанка. Обрађивали би се и објашњавали уставни настали у периоду Кнежевине и Краљевине Србије, као и њима прописани законодавни органи власти. <i>Практична настава</i> Насава би се одвијала кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације. Посебна пажња би се посветила читању извора који су важни за овај период.
Препоручена литература 1. Микавица, Д. Лемајић, Н. Васин, Г. Нинковић, Н. (2016) <i>Историја Срба у Хабзбуршкој монархији 1526-1918</i>. књ. 1. Нови Сад: Прометеј-РТВ-Филозофски факултет 2. Гавриловић, В. (2005) <i>Темнишварски сабор и Илirsка дворска канцеларија 1790-1792</i>. Нови Сад: Платонеум. 3. Бакотић, Л. (1938) <i>Срби у Далмацији</i>. Београд: Геца Кон. 4. Божић, С. (2001) <i>Политичка мисао Срба у Далмацији</i>, Београд: Институт за новију историју Србије. 5. Крстић, В. Љушић, Р. (1983) <i>Србија и ослободилачки покрети на Балкану 1856-1878</i>. Београд: САНУ. 6. Гавриловић, С. (2000) <i>Срби у Хабзбуршкој монархији 1792-1849</i>. Сремски Карловци: Карловачка уметничка радионица. 7. Крстић, В. Љушић, Р. (1991) <i>Програми и статуту српских политичких странака до 1918</i>. Београд: Књижевне новине. 8. Микавица, Д. (2005) <i>Српска Војводина у Хабзбуршкој монархији 1690-1920</i>. Нови Сад: Stylos. 9. Микавица, Д. (2011) <i>Српско питање на Угарском сабору 1690-1918</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. 10. Љушић, Р. (2003) <i>Вожд Карађорђе. Биографија</i>, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 11. Гавриловић, М. (1908) <i>Милош Обреновић, књ I-III</i>, Београд: Задужбина И. М. Коларца. 12. Љушић, Р. (2004) <i>Кнежевина Србија</i>, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 13. Новаковић, С. (1914) <i>Васкрс државе српске</i>, Београд: Издање књижарнице С. Б. Цвијановића.

Назив предмета: Урбана историја Србије у двадесетом веку
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Продубљивање знања о развоју урбаних насеља у Србији у XX веку, од Првог светског рата до времена распада Југославије. Анализирање урбанистичких, демографских, економских и политичких преображаја које су градови Србије доживели у XX веку, односно у југословенском државном оквиру. Поређење „урбане историје“ Србије у XX веку са европским и светским кретањима у погледу раста и развоја урбаних центара у поменутом временском периоду.
Исход предмета: Способност да се препознају, проуче и опишу историјски процеси „дугог трајања“ у сфери развоја градова Србије у XX веку, те да се ставе у контекст ширег географског окружења – Балкана и Средње Европе.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Упознавање са обимним резултатима светске историографије на пољу „урбане историје“ и усвајање одговарајућих методолошких концепата. Преглед достигнућа српске историографије у погледу историје градских насеља у XX веку – политичка, друштвена и економска историја. <i>Практична настава:</i> Истраживачки рад у локалним архивима и библиотекама – преглед архивских фондова локалних самоуправа (градска поглаварства, народни одбори и сл.), те анализа локалне периодике из истраживаног историјског периода.
Препоручена литература 1. Benevolo, L. (2004) <i>Grad u istoriji Evrope</i>, Beograd: Clio. 2. Бјелица, С. (2008) <i>Политички развој Новог Сада 1918-1941</i>, Нови Сад: Филозофски факултет. 3. Димић, Љ. (2001) <i>Историја српске државности. Србија у Југославији</i>, Нови Сад: Српска академија наука и уметности, Огранак у Новом Саду. 4. Мамфорд, Л. (2005) <i>Град у историји</i>, Београд: Book & Marso. 5. Петрановић, Б. (1990) <i>Историја Југославије 1918-1988</i>, Београд: Нолит.

Назив предмета: Национално питање у социјалистичкој Југославији
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета: Упознавање кандидата са основним карактеристикама међунационалних односа у Југославији после Другог светског рата. Циљ је да се тако стечена знања употребе за даља истраживања везана за историју социјалистичке Југославије, која би се спроводила у архивским установама Србије и околних земаља.
Исход предмета: Кандидати се морају оспособити за самостално научно-истраживачко деловање, те критичку анализу релевантне архивске документације, која је често политичко-пропагандног карактера.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Настава би се базирала на објашњавању националног питања као феномена који је карактерисао како прву, тако и другу југословенску државу. У том смислу, подробно ће се анализирати национални програми политичких странака, а нарочито Комунистичке партије Југославије, као водеће политичке снаге у послератном периоду. Богата историографска литература о ставовима комуниста према националном питању ће бити и научно и методолошки анализирана. <i>Практична настава:</i> Обилазак архивских установа и изучавање релевантне документације (превасходно партијског карактера) која се односи на међунационалне односе у периоду од 1945. до 1990. године. Преглед периодике из тог времена, посебно оне на мањинским језицима.
Препоручена литература: 1. Bilandžić, D. (1978) <i>Historija SFRJ – glavni procesi</i>, Zagreb: Školska knjiga. 2. Бјелица, С. (2015) <i>Спорови око аутономије Војводине</i>, Београд: службени гласник. 3. Димић, Љ. (2001) <i>Историја српске државности. Србија у Југославији</i>, Нови Сад: Српска академија наука и уметности, Огранак у Новом Саду. 4. Jović, D. (2003) <i>Jugoslavija – država koja je odumrla</i>, Beograd, Zagreb: Samizdat, Prometej. 5. Петрановић, Б. (1990) <i>Историја Југославије 1918-1988</i>, Београд: Нолит.

Назив предмета: Античка реторика
Статус предмета: И
Број ЕСПБ: 10
Услов:-
Циљ предмета Упознавање с општим појмовима и друштвено-културним појавама које су изнедриле реторску вештину у антици. Упознавање са беседницима и њиховим делима у преводу или оригиналу. Анализа реторских текстова у оквиру античке и савремен реторске теорије и праксе. Сагледавање реторских текстова као извора за проучавање антике и њеног значаја у потоњим временима.
Исход предмета Кандидат је оспособљен: • да уочи и примени различите аспекте приступа реторском тексту • да из реторских текстова „лоцира“ одређене друштвено-историски, књижевно-философски и, у ширем смислу, културни контекст • да критички уочи веродостојност реторских текстова за проучавање различитих друштвених, политичких, културних, економских и др. аспеката али и приватног живота античког света • да уочи улогу и значај античке реторике на развој писане и усмене речи у потоњим историјским периодима као и њен утицај у педагошкој историји • да формулише питања и да хипотезе у вези с античком реторском теоријом и праксом усменим путем или у облику писаног семинарског рада.
Садржај предмета <u>Теоријска настава</u> Место реторике у античкој књижевности. Хеленска реторика. Обрада основних појмова ῥητορικὴ (τέχνη), ρήτωρ, πείθειν, λόγος, ἰσχυρία... беседништво, говорништво итд. Настанак реторике. Усмена реч. Реторика пре софиста. Софисти и софистичка реторика. Антички беседници. Реторске школе. Реторика и политика. Реторика и философија. Теорије технике (Аристотел, Реторика за Александра и др.). Стилисти. Повлачење реторике из јавног живота. Реторизована књижевност. Реторика као схоластичка дисциплина. Реторизована поезија. Реторика у Риму. Етрурски утицај на римску књижевност. Римско беседништво или ораторство. Хеленски утицаји. Римска декламација. Римско право и реторика. Римска политика и реторика. Римско школство и реторика. Друга софистика. Реторизована књижевност. Реторика и позна антика. Аутори и дела о реторској техници (Хермагора, Катон, Цицерон, Тацит, Квинтилијан, Дионисије из Халикарнаса, Хермоген, Псеудо Лонгинов текст, Вергилије, Хорације, Овидије, Клаудијан и др.). Појава хришћанства и античка реторика у јудео-хришћанској књижевности. Античка реторика и „реторкиње“. Рецепција античке реторике у средњем веку, ренесанси и новом веку. Реторика и школство кроз европску историју. „Ослобађање од окова“ античке реторике. <u>Практична настава:</u> Читање античких реторских текстова у преводима и оригиналу. Анализа реторских текстова на основу савремених погледа о античкој реторици и њихова контекстуализација.
Препоручена литература 1. Кенеди, Џ. А. (2019) <i>Историја античке реторике</i>. Лозиница: Карпос. 2. Станојевић, О. Аврамовић С. (2003) <i>Ars rhetorica -вештина беседништва</i>, Београд: Службени лист СЦГ. 3. Аврамовић, С. (1991) <i>Исејево судско беседништво и атинско право</i>, Београд: Научна књига. 4. Радловић, И. Маричић Г. (2013) <i>Андокид, беседник који је једном погрешио</i>, Београд- Нови Сад, ННК, Филозофски факултет у Новом Саду. 5. Јелић, В. (2001) <i>Античка и српска реторика</i>, Београд, Чигоја. 6. Јелић, В. (1997) <i>Проучавањем ретора Афтонија</i>, Нови Сад-Београд, Матица српска 1997. 7. Радовић, М. (2008) <i>Књижевна реторика</i>, Београд: Службени гласник. 8. Тадић, Ј. (1995) <i>Реторика</i>, увод у вештину беседништва. Београд: Филип Вишњић, институт за филозофију и друштвену теорију. 9. Петровић, С. (1975) <i>Реторика</i>, теоријско и историјско разматрање. Ниш: Градина. 10. Ђурић, М. Н. (1990) <i>Историја хеленске књижевности</i>, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 11. Будимир, М. Флашар, М. (1963) <i>Преглед римске књижевности. De auctoribus Romanis</i>. Београд: Завод за издавање уџбеника. 12. Usher, S. (1999) <i>Greek Oratory: Tradition and Originality</i>, Oxford: Oxford University Press. 13. Kennedy, J. A. (1963) <i>The Art of Persuasion in Ancient Greece</i>. Princeton University Press.

14. Kennedy, J. A. (1999) *Classical Rhetoric and Its Christian and Secular Tradition From ancient to Modern Times*, Univ. of North Carolina Press.
15. MacDowell, D. M. Gagarin M. et alii (2003) *Πειθώ, 13 essays*, Athens: ΣΜΙΛΗ.
16. Greenough J. B., Kittredge, G. L. (2012) *Roman Oratory* in: Allen and Greenough'S Edition Revised by J. B. Greenough and G. L. Kittredge „Select Orations of Cicero“.
<http://www.perseus.tufts.edu/hopper/text?doc=Perseus:text:1999.04.0050:text=introduction:chapter=2>
17. Enos, P. L. (2008) *Roman Rhetoric, Revolution and the Greek Influence*. Parlor Press.
18. MacDonald M. (2014) *The Oxford Handbook of Rhetorical Studies*, Oxford: Clarendon Press.

Антички извори:

1. Аристотел (1987). *Реторика* (превод. М. Вишић), Нови Сад: Светови .
2. Квинтилијан (1985). *Образовање говорника* (превод П. Пејчиновић), Сарајево: Веселин Маслеша.
3. Беседе античких ретора (у оригиналу и преводу)

Назив предмета: ЕПИКА-ИЗВОР ИЗУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ:
Услов: познавање класичних језика и једног од савремених језика (немачки, енглески, италијански)
Циљ предмета Упознати кандидата са историјом епског казивања у античкој књижевности, јасно дефинисати појам епике која обухвата сву приповедну књижевност у стиху и прози (епска песма, еп, романса, балада, поема , новела, роман, бајка, легенда, басна, анегдота). Обрадити структуру античког епа (грађа, догађај, ликови), епску технику, епску опширност и епску ретардацију. Компаративно истраживати рецепцију античке епике у српској народној књижевности.
Исход предмета Оспособити кандидата за препознавање и разумевање генезе епског наратива, његове народне , а потом и друштвене функције у контексту историје, језика и књижевности.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Филолошки, историјско-књижевни, антрополошки, етички и естетски приступ епу: свака култура која се проучава у настави историје, као и у настави класичних језика, има своје митове, легенде, религијске обреде, песме, поеме. Будући да у основи Хеленске цивилизације стоји <i>ѓтос</i> (еп) тј. реч, приповест или стих, његово тумачење је непоходно за разумевање свакодневног, приватног и јавног живота култура античких народа. Та највећа епска форма која има богат историјски развој и велик низ садржајно-изражајних могућности игра веома важну улогу за разумевање догађаја не само у античкој прошлости већ много шире. Проблематика на којој се највише ради јесу: поимање „цикличног“ херојског доба, неговање усмене књижевности, јунак, анти-јунак, епски стих, записивање епа, еп као одраз друштвено –историјских догађања, као нпр. у мит о Аргонаутима, Тројанском рату и сл., како се епско казивање трансформише и да ли је присутан у савременом добу. Кандидат тиме проширује и повезује своја стечена знања са основних и мастер студија. Будући да је епска књижевност била нераскидив део античком друштва и мишљења, у њој се крију многе историјске чињенице које се могу потврдити у археолошким, историјским и класичним наукама. Тиме би кандидат у настави историје или класичних језика био оспособљен да разуме и објасни смисао епског наратива. <i>Практична настава :</i> Читање и анализа у оригиналу античких епова. Читање и анализа српских епских песама Предкосовског, Косовског и Покосовског циклуса.
Препоручена литература 1. Грејвс, Р. (1990) <i>Грчки митови</i>, Београд: Нолит. 2. Ђурић, М. Н. (1972) <i>Историја хеленске књижевности</i>, Београд: Завод за издавање уџбеника. 3. Ђурић, М. Н. (1974) <i>Историја хеленске етике</i>, Београд: Завод за издавање уџбеника. 4. Курт, А. (2004) <i>Стари Исток 1,2</i>, Београд: Завод за издавање уџбеника. 5. Срејовић, Д. Цермановић, А. (2004) <i>Речник грчке и римске митологије</i>, Београд: СКЗ. 6. Чајкановић, В. (1994) <i>Студије из српске религије и фолклора</i>, Београд: Српска књижевна задруга. 7. Вејн, П. (1997) <i>Да ли су Грци веровали у своје митове</i>, Нови Сад: Светови. 8. Dumézil, G. (1970) <i>Archaic Roman religion : with an appendix on the religion of the Etruscans</i>, Chicago: The University of Chicago Press. 9. Косидовски, З. (1989) <i>Кад је сунце било бог</i>, Београд: Српска књижевна задруга. 10. Лома, А. (2002) <i>Пракосово</i>, Београд: САНУ. 11. Марицки Гађански, К. (2003) <i>О миту и религији</i>, Београд: Идеа. 12. Haudry, J. (1990) <i>Indoevropljani</i>, Sr. Karlovci: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića. 13. Cassirer, E. A. (1972) <i>Mit o državi</i>, Beograd: Nolit. 14. Класен, К. Ј. (2008) <i>Aretai i Virtutes – О вредносним представама и идеалима код Грка и Римљана</i>, Београд: Службени гласник. 15. Лангер, С. К. (1967) <i>Филозофија у новоме кључу: проучавање симболике разума, обреда и уметности</i>, Београд: Просвета.

Назив предмета: : НАСТАВА ИСТОРИЈЕ У XIX И XX ВЕКУ У СРБИЈИ
Статус предмета: ИЗБОРНИ
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Стицање знања о друштвеној улози образовања, и у њему посебно наставе историје у модернизацијским процесима током 19. и 20.века у Србији као основе за привредни, културни и политички развитак.
Исход предмета Знања о начину испуњавања друштвене функције наставе историје и промена које су се десиле у 19. и 20.веку у преношењу историјских садржаја и критеријуму одабира историјских чињеница у настави историје.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Преглед развика образовања у 19. и 20. веку на територији данашње Србије у коме се прати настава историје као друштвени феномен. Због свог значаја настава историје је укључена у програме сваког модерног образовања јер је нераскидиво повезана са питањем личног и колективног идентитета, као и са идентификовањем простора на којем се живи. Прати се како је схватање улоге историје као школског предмета пролазило кроз одређене фазе и било повезано са основним историјским токовима и на територији Србије. Уџбеници, наставни планови и програми, као и методика наставе историје су елементи преко којих се сагледава историјски развитак наставе историје од одснивања модерне српске државе 1804. до деведесетих година двадесетог века.
Препоручена литература 1. <i>Образовање Срба кроз векове.</i> (2003) Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 2. <i>Просвета, образовање и васпитање у Србији.</i> (1971) Београд: Завод за издавање уџбеника. 3. Ћунковић, С. (1971) <i>Школство и просвета у Србији у XIX веку</i>, Београд: Педагошки музеј. 4. Ђуровић, А. (2004). <i>Модернизација образовања у Краљевини Србији 1905-1914</i>, Београд: Историјски институт. 5. Ивановић, Д. (2006) <i>Српски учитељи из Хабзбуршке монархије у Србији (1804-1858)</i>, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 6. Илић, А. (2010) <i>Уџбеници и национално васпитање у Србији (1878-1918)</i>, Београд: Филозофски факултет у Београду. 7. Ћелстали, К. (2004) <i>Прошлост није више што је некад била</i>, Београд: Геопостика. 8. Екмечић, М. (2007) <i>Дуго кретање између клања и орања. Историја Срба у Новом веку 1492-1992</i>, Београд: Завод за уџбенике. 9. Богавац, Т. (1980) <i>Школство у Србији на путу до реформи (развој школа 1945-1975)</i>. Београд: Институт друштвених наука. 10. Кољанин, Д. (2014) <i>Изграђивање идентитета: историја Југославије у уџбеницима за основне школе у Србији 1929-1952</i>, Нови Сад: Филозофски факултет.

Студијски програм: ДАС Историја
Назив предмета: Историја медицине код Срба 18-20. века
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 6
Услов: Уписане ДАС Историја
Циљ предмета: Упознавање студената са историјом медицине код Срба од почетка 18. века до краја Првог светског рата. Развијање способности за контекстуализацију и креативну примену стечених знања и методологије научног истраживања, критичко, конвергентно и дивергентно мишљење у стручном раду.
Исход предмета: Овладавање знањима из историје медицине код Срба у Хабзбуршкој монархији, Османском царству, Краљевини Србији и Црној Гори. Развијање компетенција за креативну примену стечених темељних знања.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Предавања о главним процесима који су обележили развој медицине код Срба у периоду од почетка 18. века до краја Првог светског рата. Указује се на развој институција и медицинских установа (контумаци, болнице, специјалистичке установе), затим појаву епидемија (куга 1713, 1738-1742, 1795-1796, колере током 19 века). Посебно се обрађује историјат покушаја спречавања ширења заразних болести, али и медицинска достигнућа остварена у државама у којима су Срби током наведених хронолошких оквира живели. <i>Практична настава:</i> Читање и тумачење историјских извора, презентације семинарских радова.
Литература: 1. Васин, Г. Божанић, С. Кисић, М. Божић, М. „Неадекватно сахрањивање као узрок епидемија куге“, <i>Архив за целокупно лекарство</i>, 2014, 767-774. 2. Васин, Г. Нинковић, Н. „Смртност између санитарних прописа и народних обичаја: куга у Срему 1795-1796“. <i>Зборник Матице српске за друштвене науке</i>, 151, 2015, 277-287. 3. Vasin, G. Ninković, N. „Microunits Taban, Sentandreja and Pomaz as a Paradigm of Fighting Plague Epidemic 1738-1739“. <i>Acta historiae medicinae, stomatologiae, medicinae veterinarie</i>, 1/35, 2016, 43-55. 4. Vasin, G. Ninković, N. „The role of metropolitan Stefan Stratimirović in health care education of Serbs in the Habsburg monarchy“. <i>Acta historiae medicinae, stomatologiae, medicinae veterinarie</i>, 1-2/36, 2017, 35-45. 5. Нинковић, Н., Васин, Д. (2018) „Живот на простору будимске епископије у контексту епидемије куге 1738-1740“. И. Живанчевић Секеруш, Ж. Милановић (ур.), <i>Сусрет култура</i>, Нови Сад: Филозофски факултет, 143-153. 6. Vasin, G. Ninković, N. (2019). „Uticaj Beča na zdravstvenu kulturu Srba u prvoj polovini 19. veka“. <i>Zbornik Drage Roksandića</i>, Zagreb: Filozofski fakultet, 297-309. 7. Јовин, С. (1998). <i>Историја медицине и здравствене културе на тлу данашње Војводине 1718-1849</i>. Нови Сад: Матица српска. 8. Јовин, С. (1984). <i>Епидемија колере у Војводини 1836. год</i>. Нови Сад: Матица српска. 9. Јовин, С. (1987). <i>Епидемија колере у Војводини 1848-1849</i>. Нови Сад: Матица српска.

Назив предмета: Писани извори за средњовековну историју данашње Војводине
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Сстицање знања о писаним историјским изворима о средњовековној прошлости данашње Војводине, као најважнијим елементима проучавања свеукупне прошлости на тлу данашње Војводине. На тај начин би се студенти упознали са типовима историјских извора, методологијом њиховог проучавања кроз мултидисциплинарни приступ.
Исход предмета Сазнање о типовима историјских извора (нарочито писаних), као и стицање специфичних вештина и знања како би се могли разумети, анализирати и примењивати историјски извори као основни чинилац проучавања средњовековне прошлости. Поред ових компетенција, студенти ће развити и познавање одређених језика извора, као и помоћних историјских наука.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Представљање и анализа различитих типова писаних историјских извора везаних за прошлост данашње Војводине. У првом реду ради се о повељама (већином угарским, али и другим) и другој дипломатичкој грађи; потом хроникама, историјама, као и историјским изворима који су и књижевне врсте попут легенда, хагиографских списа. <i>Практична настава</i> Студенти ће се на овом курсу упознати и детаљније анализирати из различитих аспеката историјске изворе, радећи конкретно са њиховим оригиналима или критичким издањима, те је предмет, по садржају, намењен за мултидисциплинарно истраживање и сагледавање из аспеката историје, помоћних историјских наука (пре свега дипломатике и палеографије), али и из аспекта језика, књижевности, и других.
Препоручена литература 1. Антоновић, М. (2009) <i>Наративни извори за историју Европе: средњи век</i>, Београд: Утопија. 2. Šunjić, М. (1980) <i>Hrestomatija izvora za opštu istoriju srednjeg vijeka</i>, Sarajevo: Svjetlost. 3. Rokai, Р. (1974) <i>Skripta izvora za opštu istoriju srednjeg veka</i>, Svetozarevo. 4. Медведев И. П. (1983) <i>Очерки византийской дипломатики: Частно-правовой акт</i>, Ленинград: Наука. 5. Божовић, Р. (2012) <i>Историја арапске класичне и народне књижевности : (од 6. до 14. века)</i>, Београд: Утопија. 6. Dolger, F. Karayannopulos, J. (1968) <i>Byzantinische Urkundenlehre</i>, München: C. H. Beck. 7. <i>Moravcsik Gy., Az Árpád-kori történet bizánci forrásai</i>, Budapest, 1984. 8. Szentpetery, E. (ed.) (1992) <i>Scriptores rerum Hungaricarum II</i>, Budapest. 9. A történelem segedtudományai, sz. I. Bertenyi, Budapest, 2001. 10. Szentpétery, I. (1992) <i>Magyar Oklevéltan. A magyarországi középkori okleveles gyakorlat ismertetése.</i> /Reprint kiadás, Budapest: Magyar Történelmi Társulat. 11. <i>Византијски извори за историју народа Југославије</i>, I-VI, (1954-1974) Београд: Научна књига.

Назив предмета: Археологија и историјски извори
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: радно познавање енглеског језика
Циљ предмета Стицање знања о употреби археолошких сведочанстава у квалитативној анализи и тумачењу историјских извора.
Исход предмета Савладани и усвојени теоријско-методолошки оквири археолошког приступа и могућности његове интеграције и примене у историјским истраживањима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Археолошка сведочанства и њихова примена у тумачењу прошлости. Различити историјски извори у корелацији са археолошком грађом. Сличности и разлике између историјске и археолошке грађе и могућности њиховог усаглашавања приликом интерпретације прошлости. Улога писаних извора у формирању археолошке интерпретације и обрнуто. Предности археолошких података у односу на историјске изворе, мањкавости археолошке грађе у поређењу са писаним сведочанствима. Критички осврт на тумачење историјских извора са становишта археологије. Специфичности употребе археолошког материјала у тумачењу различитих историјских епоха (протоисторијски период, стари век, средњи век, ново доба, савремено доба). <i>Практична настава</i> Анализа одабраних примера добрих и лоших интердисциплинарних (историјско-археолошких) интерпретација прошлости.
Препоручена литература 1. Џонсон, М. (2009) <i>Археолошка теорија</i>, Београд: Clio. 2. Olsen, B. (2002) <i>Od predmeta do teksta</i>, Beograd: Geopoetika. 3. Hall, M. Silliman, S. W. (2006) <i>Historical Archaeology</i>, Malden: Blackwell Publishing. 4. Potter, D. S. (1999) <i>Literary Texts and the Roman Historian</i>, London, New York: Routledge. 5. Funari, P. P. A. Hall, M. Jones, S. (eds.) (1999) <i>Historical archaeology: Back from the edge</i>, London, New York: Routledge. 6. Croucher, S. K. Weiss, L. (eds.) (2011) <i>The Archaeology of Capitalism in Colonial Contexts</i>, New York: Springer. 7. Majewski, T. Gaimster, D. (eds.) (2009) <i>International Handbook of Historical Archaeology</i>, New York: Springer.

Назив предмета: Настанак и развој политичких институција и политичке мисли у античкој Грчкој
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: завршене мастер студије са најмањом просечном оценом 8 (осам)
Циљ предмета Излагање појаве и развоја политичких структура и институција у античкој Грчкој и узрочно-последичног односа између овог феномена и генезе грчке политичке мисли. Стицање општих и стручних знања утемељених на провереним достигнућима савремене историографске науке о државним и друштвеним структурама, културним достигнућима, као и о настанку и еволуцији грчке политичке мисли. Развијање критичког мишљења, односно мултиперспективног приступа у разумевању темељних историјских процеса, схватања, структура и обележја грчке политичке мисли у антици. Кандидат треба на основу критичке анализе радова грчких песника, историчара, беседника, мислиоца и драмских писаца да се оспособи за самостални научни рад. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.
Исход предмета Усвајање општих знања и развијање способности да се најважнији догађаји, појаве и процеси из историје генезе политичких институција и политичке мисли у антици могу идентификовати, систематизовати, интерактивно тумачити у односу на општу историју антике и општу историју политичке мисли и применити у складу са методологијом историографске науке. Коришћење савремених информатичких медија и средства у проучавању историје.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Упознавање са релевантном литературом и обрада тема из задате области. Усвајање знања о настанку, развоју и основним карактеристикама развоја институција и политичке теорије у античкој Грчкој заснованом на историјским изворима и савременим истраживањима, као и оспособљавање докторанда за самостални научни рад. <i>Практична настава</i> – Упознавање појаве и развоја институција и политичке мисли у античкој Грчкој на основу читања оригиналних извора, као и њихово критичко промишљање, презентација радова студената.
Препоручена литература: 1. Јордовић, И. (2011) <i>Стари Грци. Портрет једног народа</i>. Београд: Завод за уџбеника. Балканолошки Институт САНУ. 2. Ђурић, М. Н. (1996) <i>Историја хеленске књижевности</i>. Београд: Завод за издавање уџбеника и наставних средстава. 3. Ђурић, М. Н. (1997) <i>Историја хеленске етике</i>. Београд: Завод за издавање уџбеника и наставних средстава. 4. Raaflaub, K. A. Wees, H. van (yp.), (2009) <i>A Companion to Archaic Greece</i>. Malden: Wiley-Blackwell. 5. Kinzl, K. H. (ed.), (2006) <i>A Companion to the Classical Greek World</i>. Malden: Wiley-Blackwell. 6. Vidal-Nake, P. (2003) <i>Grčka demokratija u historiji</i>. Beograd, Čačak: B. Kukić, Gradac. 7. Majer, K. (2010) <i>Nastanak političkog kod Grka</i>. Beograd: Albatros plus. 8. Ober, J. (2002) <i>Political Dessent in Democratic Athens. Inteectual Critics of Popular Rule</i>. Princeton: Princeton University Press. 9. Raaflaub, K. A. (2004) <i>The Discovery of Freedom in Ancient Greece</i>. Chicago: University of Chicago Press. 10. Rowe, C. Schofield, M. (ed.), (2000) <i>The Cambridge History of Greek and Roman Political Thought</i>, Cambridge: Cambridge University press. 11. Balot R. K. (ed.), (2009) <i>A Companion to Greek and Roman Political Thought</i>, Malden:

Wiley-Blackwell.

12. Ober, J. (1991) *Mass and Elite in Democratic Athens: Rhetoric, Ideology and the Power of the People*, Princeton: Princeton University Press.
13. Hansen, M. H. (1991) *The Athenian Democracy in the Age of Demosthenes: Structure, Principles, and Ideology*, Oxford: Oxford University press.
14. K.-W. Welwei, (1998) *Die griechische Polis*, Stuttgart.

Назив предмета: Рецепција антике у српској историографији
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: завршене мастер студије са најмањом просечном оценом 8 (осам)
Циљ предмета Изражавање рецепције антике у српској историографији. Стицање стручних знања утемељених на провереним достигнућима савремене историографске науке о појави, развоју и еволуцији рецепције антике у српској историографији. Развијање критичког мишљења, односно мултиперспективног приступа у разумевању темељних процеса, схватања, структура и обележја рецепције у српској историографији. Кандидат треба на основу критичке анализе радова у српској историографији из рецепције да се оспособи за самостални научни рад. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.
Исход предмета Усвајање општих знања и развијање способности да се знања о рецепцији антике у српској историографији могу идентификовати, систематизовати, интерактивно тумачити у односу на општу историју антике и применити у складу са методологијом историографске науке. Коришћење савремених информатичких медија и средства у проучавању рецепције антике.
Садржај предмета <i>Теоријска настава:</i> Упознавање са релевантном литературом и обрада тема из задате области. Усвајање знања о појави, развоју и еволуцији рецепције антике заснованом на архивској грађи, историографским радовима, историјским изворима и савременим истраживањима, као и оспособљавање докторанда за самостални научни рад. <i>Практична настава</i> – Упознавање појаве, развоја и еволуције рецепције антике на основу проучавања архивске грађе, историографских радова, као и њихово критичко промишљање, и презентација радова студената.
Препоручена литература (одабрана поглавља из наведене литературе): 1. Hardwick, L. Stray, C. (2008) <i>A Companion to Classical Reception</i>, Oxford: Oxford University Press. 2. Богдановић, Д. (1991) <i>Историја старе српске књижевности</i>, Београд: Српска књижевна задруга. 3. Трифуновић, Ђ. (1994) <i>Стара српска књижевност</i>, Београд: Филип Вишњић. 4. Скерлић, Ј. (1967) <i>Историја нове српске књижевности</i>, Београд: Просвета. 5. Бошков, С. (2007) <i>Уџбеници античке историје у српским школама у 19. веку</i>, у: <i>Антика и савремени свет</i>, Београд: Друштво за античке студије Србије, 21-35. 6. Бошков, С. (2016) <i>Антика у настави историје. Студије и истраживања</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. 7. Ђурић, М. Н. (1996) <i>Историја хеленске књижевности</i>, Београд: Завод за издавање уџбеника и наставних средстава. 8. Будимир, М. Флашар, М. (1963) <i>Преглед римске књижевности. De auctoribus romanis</i>, Београд: Завод за издавање уџбеника. 9. Kallendorf, C. W. (2007) <i>A Companion to the Classical Tradition</i>, Oxford: Oxford University Press. 10. Деретић, Ј. (1989) <i>Класична традиција у српској књижевности</i>, у: <i>Античке студије код Срба</i>, Београд: САНУ-Балканолошки институт, 13-20.

Назив предмета: СРЕДЊОЛАТИНСКА ФИЛОЛОГИЈА
Статус предмета: ИЗБОРНИ
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање са постанком и специфичностима средњевијековног латинитета, стицање увида у његове фонетичке, морфолошке, синтактичке и лексичке различитости у односу на латински класичног периода, осмишљено проширивање вокабулара и повезивање фреквентних латинских термина са одговарајућим изразима у модерним, пре свега романским језицима, уз кратак и делотворан увид у историјску граматику како латинског, тако и индоевропских језика.
Исход предмета Припрема кандидата да се са ширим разумевањем, и уз минималну употребу речника, служи историјским изворима на латинском језику свих епоха.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Краћи осврт на класични латинитет, уз повремену писмену проверу (пред)знања кандидата. Детаљно увођење у специфичности средњевијековног латинитета. <i>Практична настава</i> На практичној настави преводе се и језички анализирају најпре посебни, прилагођени текстови како античких, тако и средњевијековних аутора, уз посебно стављање акцента на специфичне латинске конструкције и синтаксу, као и на литерарне стилове. Потом се хронолошки обрађују и одабрани ексерпти из оригинала, а са циљем да се кандидат оспособи за наредну етапу – самостално служење конкретним наративним и дипломатичким историјским изворима на које ће неизоставно наилазити у свом научном раду.
Препоручена литература 1. Harrison, F. E. (1968) <i>Millennium, A Latin Reader (a.d. 374-1374)</i>, Oxford: Oxford University Press. 2. Sidwell, K. (1995) <i>Reading Medieval Latin</i>, Cambridge: Cambridge University Press. 3. Štoc, P. (1994) <i>Латински језик у Средњем веку</i>, скраћена верзија на српском језику Le sorti del latino nel medioevo iz zbornika Lo spazio letterario del medioevo, I: Ilmedioevo latino, ed. G. Cavallo, C. Leonardi, E. Menesto, Rim. 4. Norberg, D. (1968) <i>A Brief History of Medieval Latin</i> (a chapter with omissions from Manuel pratique de latin medieval), Paris: Picard. 5. Cremaschi, G. (1959) <i>Guida allo studio del latino medievale</i>, Padova: Liviana. 6. Lofstedt, E. (1959) <i>Late Latin</i>, Oslo: Aschehoug. 7. Harrington, K. P. (ed.) (1997) <i>Medieval Latin</i>, Chicago: Chicago University Press. 8. Orberg, H. (1999) <i>Lingua Latina per se illustrata, pars II</i> Grenaa, Dania 1999. 9. Матасовић, Р. (1997) <i>Кратка поредбеноповијесна грамика латинског језика</i>, Загреб: Матица хрватска. 10. Cange, D. Du. (1883) <i>Glossarium mediae et infimae latinitatis</i>, Niort: L. Favre. 11. Lewis, C. T. Short, Ch. (1891) <i>Latin Dictionary</i>, New York: Clarendon Press. 12. Maigne d' Arnis, W. H. (1858) <i>Lexicon ad scriptores mediae et infimae latinitatis</i>, Paris: M. L'Abbe' Migne. 13. Шијачки Маневић, Б. (1996) <i>Грамика латинског језика</i>, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 14. Ђорђевић, Ј. (1997) <i>Латинско-српски речник</i>, Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 15. Меје, А. (1965) <i>Увод у упоредно проучавање индоевропских језика</i>, Београд: Научна књига.

Назив предмета: Латинитет наративних и дипломатичких извора средњег века
Статус предмета: Изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање доктораната са варијантама латинског језика коришћеног у различитим средњовековним изворима, посебно на простору Балкана и Паноније. Задатак је да се кандидат у довољној мери оспособи за рад у архивским установама на тлу Србије, као и за самосталан истраживачки рад у архивским установама Србије и околних земаља. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.
Исход предмета Кандидати се оспособљавају за самосталан архивски рад. Настава би се базирала на проучавању конкретних наративних и дипломатичких текстова из различитих епоха, њиховом читању и примени, како би кандидат стекао вештине неопходне за потоњи самосталан научноистраживачки рад.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Упознавање са латинским наративним и дипломатичким изворима средњег века. Савладавање или утврђивање скраћеница и врста рукописа неопходних за транскрипцију необјављене дипломатичке грађе. <i>Практична настава</i> Кроз читање различитих варијанти средњовековног латинског, кандидат би стекао основна знања за самостално сналажење и рад са оваквим текстовима, као главном полазишту за његов даљи напредак у научно истраживачком раду.
Препоручена литература 1. Novak, V. (1952) <i>Latinskapaleografija</i>, Beograd: Naučna knjiga. 2. Stipišić, A. (1985) <i>Pomoćne povijesne znanosti</i>, Zagreb: Školska knjiga. 3. Antoljak, S. (1971) <i>Pomoćne istorijske nauke</i>, Kraljevo: Istorijski arhiv. 4. Милутиновић, Б. (2000) <i>Помоћне историјске науке</i>, Ниш: Pelikan print. 5. Grotefend, O. (1922) <i>Taschenbuch der Zeitrechnung des Deutschen Mittelalters und der Neuzeit</i>, Hannover: Hahnsche Buchhandlung. 6. Capelli, A. (1929) <i>Dizionario di abbreviature latine ed italiane</i>, Milano: Ulrico Hoepli. 7. Lazanin, S. (2004) <i>Priručnik za njemačke paleografije</i>, Zagreb: Tipex. 8. Sidwell, K. (1995) <i>Reading Medieval Latin</i>, Cambridge: Cambridge University Press 9. Cange, D. Du. (1883) <i>Glossarium mediae et infimae latinitatis</i>, Niort: L. Favre. 10. Lewis, C. T. Short, Ch. (1891) <i>Latin Dictionary</i>, New York: Clarendon Press. 11. Maigne d' Arnis, W. H. (1858) <i>Lexicon ad scriptores mediae et infimae latinitatis</i>, Paris: M. L'Abbe' Migne.

Назив предмета: Рано средњовековне државе Срба и других Јужних Словена
Статус предмета: ИЗБОРНИ
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Упознавање докторанада са процесима који су довели до формирања средњовековних држава Срба и других јужнословенских народа. Задатак је да се кандидати упознају у довољној мери са преломним моментима у овим процесима. Тако примењена знања докторанди би употребили за даља истраживања везана за историју српског народа, која би спроводили у архивским установама Србије и околних земаља. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.
Исход предмета Кандидати се методолошки морају оспособити за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад. Научни исход би омогућио кандидату анализу друштвених и економских предуслова за разумевање процеса који су довели до формирања држава у овом периоду, тако да би кандидат овим курсом стекао суштинска знања за самосталан научно истраживачки рад.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Срби на Балкану; Прекретница христијанизације; Судари и прилагођавања; Самостална држава и аутокефална црква, Богањење и јачање; Стара српска библиотека. <i>Практична настава</i> Обрада и анализа историјских извора, наративног и дипломатичког порекла.
Препоручена литература 1. <i>Историја Црне Горе</i>, I, II/1-2, (1967) Титоград. 2. Јиречек, К. (1984) <i>Историја Срба</i>, I-II, Београд: Слово љубве. 3. <i>Историја српског народа</i>, I-II, (1981) Београд. 4. Klaić, V. (1882) <i>Povijest Bosne do propasti kraljevstva</i>, Zagreb: V. Klaić. 5. Ћирковић, С. (1964) <i>Историја средњовековне босанске државе</i>, Београд: Српска књижевна задруга. 6. Ћоровић, В. (1940) <i>Хисторија Босне</i>, Београд: Српска краљевска академија. 7. Ћоровић, В. (1989) <i>Историја Срба</i>, I-III, Београд: БИГЗ. 8. Vlasto, A. P. (1970) <i>The Entry of the Slavs into Christendom</i>, Cambridge: Cambridge University Press. 9. Калић, Ј. (1970) <i>Раишки велики жупан Урош II</i>, ЗРВИ, 12, Београд. 10. Ковачевић, Ј. (1977) <i>Аварски каганат</i>, Београд: Српска књижевна задруга. 11. Острогорски, Г. „Порфирогенитова хроника српских владара и њени хронолошки подаци“, <i>Историјски часопис</i>, 1, 1948. 12. Острогорски, Г. (1969) <i>Сабрана дела</i>, IV, Београд: Просвета. 13. Steindorf, L. (1984) <i>Die dalmatinischen Städte im 12. Jahrhundert</i>. Studien zu ihrer politischen Stellung, Köln: Böhlau. 14. Ferluga, J. (1978) <i>L'amministrazione bizantina in Dalmazia</i>, Venezia: A spese della Deputazione. 15. Чајкановић, В. (1973) <i>Мир и религија у Срба</i>, Изабране студије, Београд: Српска књижевна задруга.

Назив предмета: ОДАБРАНЕ ТЕМЕ ИЗ ДРУШТВЕНЕ И КУЛТУРНЕ ИСТОРИЈЕ СРБА У XX ВЕКУ
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Усавршавање знања о методолошким концепцијама и резултатима истраживања друштвене и културне историје Срба у XX веку; усавршавање способности критичког промишљања и примене савремених методолошких приступа у самосталном истраживању тема из области друштвене и културне историје Срба у XX веку.
Исход предмета Свест о значају истраживања друштвене и културне историје Срба у XX веку; обухватна знања о методолошким концепцијама и резултатима истраживања друштвене и културне историје Срба у XX веку; способност да се самостално спроведе истраживање одабраних тема из области друштвене и културне историје Срба у XX веку.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Предавања о концептима и теоријама, главним токовима, методолошким проблемима и најзначајнијим резултатима истраживања друштвене и културне историје Срба у XX веку: проучавање модернизацијских процеса, друштвених група, културних установа, свакодневног живота, приватног живота, популарне културе и др. <i>Практична настава</i> Радионице о одабраним темама из друштвене и културне историје Срба у XX веку.
Препоручена литература 1. Vučetić, R. (2012) <i>Koka-kola socijalizam: amerikanizacija jugoslovenske popularne kulture šezdesetih godina XX veka</i>. Beograd: Službeni glasnik. 2. Гудац Додић, В. (2006) <i>Жена у социјализму</i>. Београд: Институт за новију историју Србије. 3. Гудац Додић, В. и Исић М. (2011) <i>Жена је темељ куће: Жена и породица у Србији током двадесетог века</i>. Београд: Институт за новију историју Србије. 4. Dimić, Lj. (1988) <i>Agitprop kultura: agitpropovska faza kulturne politike u Srbiji (1945-1952)</i>. Beograd: Rad. 5. Димић, Љ. (1997) <i>Културна политика у Краљевини Југославији (1918-1941)</i>. Књ. 1-3. Београд: Стубови културе. 6. Janjetović, Z. (2005) <i>Deca careva, pastorčad kraljeva. Nacionalne manjine u Jugoslaviji (1918-1941)</i>. Beograd: Institut za noviju istoriju Srbije. 7. Janjetović, Z. (2011) <i>Od "Internacionale" do komercijale: popularna kultura u Jugoslaviji (1945-1991)</i>. Beograd: Institut za noviju istoriju Srbije. 8. Manojlović-Pintar, O. (2014) <i>Arheologija sećanja, spomenici i identiteti u Srbiji 1918-1989</i>. Beograd: Udruženje za društvenu istoriju. 9. Marković, P. J. (2007) <i>Trajnost i promena: društvena istorija socijalističke i postsocijalističke svakodnevce u Jugoslaviji i Srbiji</i>. Beograd: Službeni glasnik. 10. Милорадовић, Г. (2012) <i>Лепота под надзором. Совјетски културни утицаји у Југославији (1945-1955)</i>. Београд: Институт за савремену историју. 11. Radić, R. (1995) <i>Verom protiv vere, država i verske zajednice u Srbiji 1945-1953</i>. Beograd: Institut za noviju istoriju Srbije. 12. <i>Приватни живот код Срба у 20. веку</i> (2007) Прир. Ристовић, М. Београд: Clio. 13. Трговчевић, Љ. (1992) <i>Историја Српске књижевне задруге</i>. Београд: Српска књижевна задруга. 14. Hobsbaum, E. (2014) <i>Kraj kulture: kultura i društvo u XX veku</i>. Beograd: Arhipelag. 15. Šimunović, B. (1997) <i>Matica srpska u Kraljevini Jugoslaviji</i>. Beograd: Zadužbina Andrejević. 16. Шимуновић-Бешлин, Б. (2007) <i>Просветна политика у Дунавској бановини (1929-1941)</i>. Нови Сад: Филозофски факултет, Одсек за историју.

Назив предмета: Историја српске цркве
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Продубљивање старог и стицање новог знања о историји Пећке патријаршије, Карловачке архиепископије и Цетињске митрополије
Исход предмета Стицање способности да се у историјским процесима код српског народа, у време када он није имао своју државу, идентификује улога и значај цркве као једине националне институције.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Теоријска настава обухвата све аспекте битне за развој српске цркве у Османском царству и Хабзбуршкој монархији – Пећку патријаршију и њену улогу у ратовима, стварање Карловачке архиепископије, питање њене аутономије и аутокефалности, долазак Петровића-Његоша на чело Цетињске митрополије и стварање династије, Пећку патријаршију под грчким првојерарсима, укидање Пећке патријаршије, утицај Карловачке архиепископије на културну и политичку историју Срба, српску цркву у саставу Цариградске патријаршије. <i>Практична настава</i> Читање, транскрибовање и проучавање историјских извора од значаја за историју српске цркве у XVIII и XIX веку.
Препоручена литература 1. Микавица, Д. Лемајић, Н. Васин, Г. Нинковић, Н. (2016) <i>Историја Срба у Хабзбуршкој монархији 1526-1918</i>. књ. 1. Нови Сад: Прометеј-РТВ-Филозофски факултет. 2. Микавица, Д. Васин, Г. Нинковић, Н. (2017) <i>Срби у Црној Гори 1496-1918</i>. Никшић: Институт за српску културу. 3. Слијепчевић, Б. (2018) <i>Историја српске православне цркве</i>. Београд: Catena mundi. 4. Нинковић, Н. (2017) <i>Митрополит Павле Ненадовић</i>. Нови Сад: Филозофски факултет. 5. Костић, М. (2011) <i>Гроф Колер као културнопросветни реформатор код Срба у Угарској у XVIII веку</i>. Загреб: Просвијета. 6. Точанац, И. (2008) <i>Српски народно-црквени сабори (1718-1735)</i>. Београд: Историјски институт. 7. Радосављевић, Н. (2007) <i>Православна црква у Београдском пашалуку 1766-1831</i>. Београд: Историјски институт. 8. Васин, Г. Нинковић, Н. (2018) <i>Историја Будимске епархије</i>. Сремска Митровица: Историјски архив Срем. 9. Васин, Г. (2015) <i>Сабори раскола: српски црквено-народни сабори у Хабзбуршкој монархији 1861-1914</i>. Београд: Службени гласник. 10. Васин, Г. (2014) <i>Патријарх Георгије Бранковић и његово доба 1890-1907</i>. Нови Сад: Мало историјско друштво. 11. Васин, Г. Нинковић, Н. (2018) <i>Историја Будимске епархије</i>. Сремска Митровица: Историјски архив Срем. 12. Милошевић, Б. (2016) <i>Српска православна црква и свештенство у Босни и Херцеговини у Првом свјетском рату</i>. Вишеград: Андрићев институт.

Назив предмета: Историја Војне границе
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Продубљивање стеченог и усвајање новог знања о институцији Војне границе са посебним акцентом на развој српског народа у њој.
Исход предмета Стицање способности да се идентификују и реше проблеми који се односе на прошлост Војне границе, као и њен специфичан положај у Хабзбуршкој монархији и како се тај положај одразио на историју народа који су је насељавали.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Теоријска настава обухвата све важне аспекте граничарске историје – миграције народа услед опсаности од Османлија и њихово насељавање у Угарску, први покушају стварања одбрамбеног система под династијом Хабзбург, организовање војних насеља на простору Хрватске и Славоније, учешће граничара у ратовима 16. и 17. века, ширење Војне границе у 18. веку, укидања Граница и проблеми њене територијализације, значај Војне границе у ратовима 18. века, Војна граница у Илирским провинцијама, Основни граничарски закон, граничари у Револуцији 1848-1849. године, развојачење Војне границе. <i>Практична настава</i> Читање, транскрибовање и проучавање историјских извора од значаја за историју Војне границе.
Препоручена литература 1. Микавица, Д. Лемајић, Н. Васин, Г. Нинковић, Н. (2016) <i>Историја Срба у Хабзбуршкој монархији 1526-1918.</i> књ. 1. Нови Сад: Прометеј-РТВ-Филозофски факултет. 2. Костић, М. (2011) <i>Српска насеља у Русији: Нова Србија и Славеносрбија.</i> Загреб: Просвијета. 3. Точанац, И. (2008) <i>Српски народно-црквени сабори (1718-1735).</i> Београд: Историјски институт. 4. Roksandić, D. (1998) <i>Vojna Hrvatska: La Croatie militaire.</i> књ. 1-2. Zagreb: Stvarnost. 5. Roksandić, D. (2003) <i>Triplex confinium.</i> Zagreb: Barbat. 6. Kaser, K. (1997) <i>Slobodan seljak i vojnik.</i> књ. 1-2. Zagreb: Naprijed. 7. Илић, Ј. (2014) <i>Банатска војна крајина у другој половини 18. века.</i> докторска дисертација, Београд: Филозофски факултет.

Назив предмета: Политичка историја Србије и Црне Горе 1804-1918.
Статус предмета: изборни
Број ЕСПБ: 10
Услов: Уписане докторске студије историје
Циљ предмета Стицање знања и вредносних судова о политичком развоју две нововековне српске државе.
Исход предмета Продубљивање стеченог знања о догађајима из политичке историје Краљевина Србије и Црне горе у времену од Српске револуције до стварања Краљевине СХС. Развијање способности за препознавање узрочно-последичних веза, као и посебног сазнања о српско-црногорским односима.
Садржај предмета <i>Теоријска настава</i> Теоријска настава обухвата све области политичког развоја Србије и Црне Горе, од почетка Српске револуције до краја Првог светског рата. Сама Револуција и њен значај за даљи развој државности, управа кнеза Милоша Обреновића, Уставобранитељи, владавина кнеза Михаила, краља Милана и Александра Обреновића, те краља Петра Карађорђевића. Појава странака и њихов утицај на политички живот, Велика источна криза, Српско-бугарски рат, Царински рат, Балкански ратови, Први светски рат. Затим, развој политичких институција у Црној Гори, питање државности Црне Горе у периоду дугог трајања 1784-1920, духовне вође – Петар I и Петар II, световни владари – књаз Данило и краљ Никола Петровић Његош. Развој уставности и политичких странака. Специфичност односа између Србије и Црне Горе. <i>Практична настава</i> Читање, транскрибовање и проучавање историјских извора од значаја за историју српских држава.
Препоручена литература 1. Микавица, Д. Васин, Г. Нинковић, Н. (2017) <i>Срби у Црној Гори 1496-1918</i>. Никшић: Институт за српску културу. 2. Љушић, Р. (2005) <i>Вожд Карађорђе</i>. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 3. Љушић, Р. (2004) <i>Кнежевина Србија (1830-1838)</i>. Београд: Завод за уџбенике и наставна средства. 4. Љушић, Р. (2008) <i>Српска државност 19. века</i>, Београд 2008: СКЗ. 5. Рајић, С. (2011) <i>Александар Обреновић владар на прелому векова, сукобљени светови</i>. Београд: СКЗ. 6. Павићевић, Б. (1997) <i>Петар I Петровић Његош</i>. Подгорица: Пергамена. 7. Поповић, П. (1987) <i>Односи Србије и Црне Горе у XIX веку: 1804-1903</i>. Београд: САНУ. 8. Ђорђевић, Д. (2017) <i>Историја модерне Србије</i>. Београд: Завод за уџбенике.

Назив предмета: Докторска дисертација – избор теме и израда пројекта истраживања
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Реализација способности студената за конципирање и планирање научног истраживања у области историје и обављање припремних радњи у процесу израде докторске дисертације.
Исход предмета Утврђивање теме докторске дисертације и израда детаљног пројекта научног истраживања.
Садржај предмета Студијски истраживачки рад. Успостављање тематског и хронолошког оквира истраживања, спецификација наслова докторске дисертације, израда радне библиографије (објављени историјски извори и литература) и детаљног пројекта конкретних истраживачких задатака (утврђивање списка архивских, библиотечких и других установа у којима ће бити спровођена истраживања, утврђивање динамике спровођења истраживања и др.)
Препоручена литература У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања

Назив предмета: Докторска дисертација – пријава и образложење докторске дисертације
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 10
Услов:
Циљ предмета Потврђивање способности студента за конципирање, пројектовање и примену методологије научног истраживања у области историје и способности преношења знања и идеја стручној и широј академској заједници путем израде пријаве и образложење одабране теме теме, пројекта истраживања и концепта будуће докторске дисертације у складу са Правилником о докторским студијама.
Исход предмета Пријава предлога теме докторске дисертације, у складу са Правилником о докторским студијама.
Садржај предмета Студијски истраживачки рад. Спровођење активности неопходних за израду пријаве и образложења теме докторске дисертације, пројекта истраживања и концепта будуће докторске дисертације, у складу са Правилником о докторским студијама.
Препоручена литература У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања

Назив предмета: Истраживачки рад у функцији израде докторске дисертације
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 30
Услов:
Циљ предмета Потврђивање докторандове способности самосталног конципирања, пројектовања и примене методологије научног истраживања у области историје и способности прилагођавања процеса истраживања уз неопходан степен академског интегритета; способности за критичку анализу, процену и синтезу нових и сложених идеја; способности да се оригиналним истраживањем постигну научноистраживачки резултати којима се проширују границе дотадашњих знања; преношење резултата самосталног истраживања одабране теме академској јавности у сложеној текстуалној форми.
Исход предмета Коначна верзија докторске дисертације која потврђује докторандову способност самосталног конципирања, пројектовања и примене методологије научног истраживања у области историје и прилагођавања процеса истраживања уз неопходан степен академског интегритета; способности за критичку анализу, процену и синтезу нових и сложених идеја; способности да се оригиналним истраживањем постигну научноистраживачки резултати којима се проширују границе дотадашњих знања. Докторска дисертација публикује се у складу са Правилником о докторским студијама.
Садржај предмета На основу сугестија ментора, докторанд врши допуну и дораду прве, радне, верзије докторске дисертације и израђује коначну верзију коју предаје у складу са Правилником о докторским студијама.
Препоручена литература У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања.

Назив предмета: Докторска дисертација – јавна одбрана
Статус предмета: обавезни
Број ЕСПБ: 30
Услов:
Циљ предмета Јавно усмено, односно мултимедијално представљање докторандовог познавања и систематског разумевања одабране и писмено обрађене теме докторске дисертације; способност самосталног и аргументованог образлагања примењене методологије и резултата оригиналног научног истраживања у области методике, уз неопходан степен академског интегритета; давање концизних, јасних и аргументованих одговора на сва питања која постављају чланови комисије за одбрану докторске дисертације.
Исход предмета Способност да се оригиналним истраживањем постигну научно-истраживачки резултати којима се проширују границе досадашњих знања у области методике наставе. Јавна потврда докторандовог познавања и систематског разумевања одабране теме докторске дисертације; способност да се научној јавности самостално и аргументовано образлаже примењена методологија и резултати оригиналног научног истраживања у области методике наставе.
Садржај предмет Јавна одбрана докторске дисертације у складу је са Правилником о докторским студијама Филозофског факултета у Новом Саду. Пошто је завршио писање докторске дисертације, и у договору с ментором, докторанд предаје најмање 8 примерака дисертације Наставно-научном већу Факултета, које формира Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације од најмање 3 члана. Комисија (позитиван) извештај о оцени доставља Наставно-научном већу Факултета које тај извештај разматра и прослеђује Сенату Универзитета на усвајање. Позитиван, а од стране Сената Универзитета усвојен, извештај о оцени докторске дисертације доставља се Факултету и Комисији која, заједно са деканом и кандидатом, заказује термин усмене одбране докторске дисертације. На усменој одбрани докторске дисертације докторанд најпре излаже кратак експозе о својој тези, резултатима својих истраживања и доприносу своје дисертације области из које је теза писана, а затим одговара на питања која му постављају чланови Комисије. Одбрана се сматра завршеном кад сви чланови Комисије исцрпе предвиђена питања и докторанд на њих да задовољавајуће одговоре. После повлачења Комисије и састављања записника са одбране, Комисија докторанду саопштава резултат одбране. Записник са одбране прослеђује се администрацији Факултета и Универзитета. Позитиван исход одбране докторске дисертације води ка свечаном промовисању докторанда у доктора наука, што се уприличује за све нове докторе наука на Универзитету у Новом Саду.
Препоручена литература У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања.